Eesti keel

See artikkel vajab toimetamist. *(August 2006)*
Palun aita artiklit toimetada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Eesti_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

Artiklis ei ole piisavalt viiteid. *(Veebruar 2019)*
Palun aita väiteid kontrollida ja viiteid lisada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Eesti_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

See artikkel on keele kohta; 1922–1940 ilmunud ajakirja kohta vaata artiklit Eesti Keel.

Eesti keel (varasem nimetus maakeel) on läänemeresoome lõunarühma kuuluv keel.

2012. aasta seisuga kõneles eesti keelt emakeelena hinnanguliselt 922 000 inimest Eestis ja 160 000 mujal maailmas. Võõrkeelena kõneles 2012. aasta seisuga eesti keelt 168 000 inimest.[1] Eesti keel on Eesti riigikeel ja 2004. aastast ka üks Euroopa Liidu ametlikest keeltest.

Eesti keelel on kaks suuremat murderühma (põhjaeesti ja lõunaeesti murded), aga mõnedes käsitlustes eristatakse ka kolmandat (kirderanniku murdeid). Seoses liikumisvõimaluste laienemisega ning põhjaeesti keskmurde baasil loodud normeeritud eesti kirjakeele kasutusega on aga murdeerinevused tugevasti taandunud.

Neljast piirkondlikust põhivariandist koosnevat lõunaeesti murderühma käsitletakse vahel ka eraldiseisva lõunaeesti keelena. Lõunaeesti keelest suurima kõnelejate arvuga võru murret ehk võru keelt käsitletakse vahel samuti omaette keelena. Setu keelt peetakse lingvistiliselt enamasti aga võru keele variandiks.

Eesti keelt eristab paljudest teistest keeltest kolm erinevat hääliku pikkusastet – lühike, pikk ja ülipikk. Vastav pikkusaste annab sõnale erineva tähenduse – näiteks /linn/, /linˑa/ (omastav kääne) ja /lin:a/ (sisseütlev kääne); või /vala/ (käskiv kõneviis sõnast *valama*), /vaˑla/ (omastav kääne sõnast *vaal*) ja /vaːla/ (osastav kääne sõnast *vaal*).

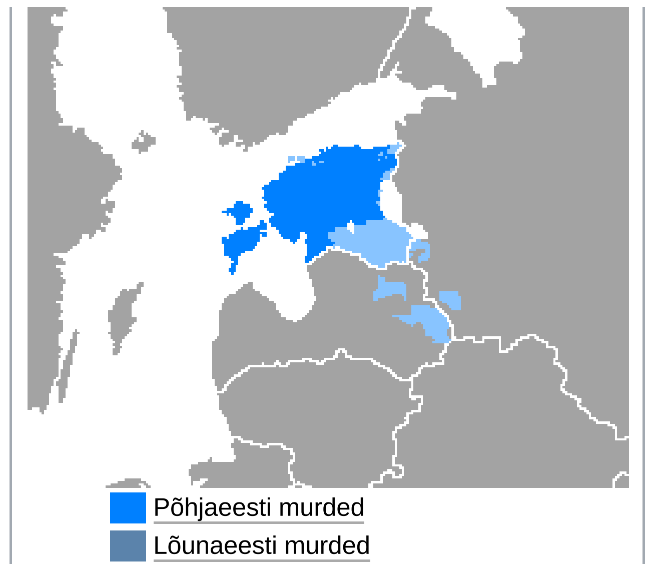
Võrdlevgrammatiliste uurimuste kohaselt on eesti keel maailma keelte seas üks keerukamaid keeli.[2]

eesti keel	
Kõneldakse	Eesti (920 000) Soome (49 000) Venemaa (15 500) Rootsi (umbes 10 000) Kanada (6385) Ameerika Ühendriigid (5938) Austraalia (5255)
Piirkonnad	Põhja-Euroopa
Kokku kõnelejaid	1,08 miljonit
Keelesugulus	uurali keeled soomeugri keeled soome-saami keeled läänemeresoome keeled **eesti keel**
Ametlik staatus	
Ametlik keel	Eesti Euroopa Liit
Keelekoodid	
ISO 639-1	et
ISO 639-2	est

Tänapäeval uuritakse eesti keelt Eesti Keele Instituudis Tallinnas, Tartu Ülikoolis, Tallinna Ülikoolis ja veel mitmes teadusasutuses mujal maailmas.

Eesti keel on 2019. aasta seisuga 0,1% Interneti veebisaitide sisukeeleks, millega ta on Internetis levikult 39. keel.[3] Samal ajal on näiteks eestikeelne Vikipeedia artiklite arvult 45. keeleversioon[4].

Uurali keelkonna kõigile keeltele omaselt on eesti keel soovõrdne, selles puudub grammatiline sugu.

Sisukord

Foneetika

Pikemalt artiklis eesti keele foneetika

Ortograafia

Eesti keel kasutab ladina kirja eesti tähestikku, milles on ladina tähestikule lisatud mõned tähed. Palatalisatsiooni ega kolmandat väldet eraldi ei märgita, on ka teisi erandeid (näiteks sõna *müüa* [müia]).

Tähestik

Ladina alustähestikku eesti keele vajaduste järgi kohandades on saadud eesti tähestik:

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Šš Zz Žž Tt Uu Vv Ww Õõ Ää Öö Üü Xx Yy

Eesti tähestik

Aa Bb (Cc) Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp (Qq) Rr Ss Šš Zz Žž Tt Uu Vv (Ww) Õõ Ää Öö Üü (Xx) (Yy)

Tähed f, š, z ja ž esinevad ainult võõrsõnades (nt *šokolaad*).

Nimede kirjutamisel järgitakse originaalkeele kuju, s.t võivad esineda ka muud ladina kirja tähed – å, č, ā, ô, é, ù jne. Nende tähtede puhul ignoreeritakse tähestikulisel järjestamisel diakriitilisi märke.

Murded

Eesti keeles on kaks suuremat murderühma – põhjaeesti ja lõunaeesti murded (mõnedes käsitlustes eristatakse kolmanda rühmana kirderanniku murdeid). Nendevahelised erinevused ulatuvad arvatavasti läänemeresoome keelte ühisest algkeelest eraldumise perioodi. Murrete säilimist soodustas seotus majapidamisega, sellest tulenev vähene liikuvus ning tava võtta naine kas oma või lähedasest kihelkonnast. Seoses sunnismaisuse tekkega 14. – 15. sajandil vähenesid inimeste liikumis- ja suhtlemisvõimalused ning paikkondlikud keelekujud eristusid üldiselt kihelkonna piirides vastavate murrakutena.

Reeglina kattub murdeala piir kihelkonna piiriga, harvemini läbib seda. Siiski on ka ühe kihelkonna piires kasutatud erinevaid keelekujusid, murdealade piirid ei ole kõikjal kattunud kihelkonnapiiridega.

Kohalikke murrakuid on nimetatud ka vastavateks keelteks, laiema paikkonna, kihelkonna või koguni küla nime järgi.

Alates 20. sajandi algusest on seoses laiemate liikumisvõimaluste ning põhjaeesti keskmurde baasil loodud normeeritud kirjakeele kasutusega murdeerinevused tugevasti taandunud. Kirjakeelest kõige enam erinev on Võru murre, k.a. setu murrak.

Murrete liigitus

Traditsiooniliselt on eesti murdeid liigitatud järgmiselt:

1) põhjaeesti murderühm: saarte, lääne-, kesk- ja idamurre;
2) lõunaeesti murderühm: Mulgi, Tartu ja Võru murre;
3) kirderannikumurre.

Karl Pajusalu, Ellen Niidu ja Tiit Hennoste murdeliigendus[5] on mõnevõrra erinev (keelenäited A. Saareste järgi):

1. põhjaeesti murded
1.1. südaeesti murded
1.1.1. keskmurre
Eele öösse olla ööbiku laulu jealt kuuldud

1.1.2. läänemurre
Eila üüsi oleja kirigiudu laulu äält kuuldu

1.1.3. saarte murre
Eiile öössa olad ööbigu loulu äält kuultud

1.1.4. idamurre
Eelä üüsi õlema sisaski laalu iält kuuldod

1.2. kirderannikumurded
1.2.1. rannamurre
Eiilä üösse pidä olema sisokaise lauulo äält kuuldu

1.2.2. Alutaguse murre
Eiile üööse piäb õlema üööbika lauulu ääld kuuldod

2. lõunaeesti murded
2.1. Mulgi murre
Eilä üüse olevet kirigüüdi laulu äält kuultu

2.2. Tartu murre
Eelä üüse olevat sisaski laalu elli kuultu

2.3. Võru murre
Iiläq üüse ollõv sisaski laulu hellü kuulda olnuq

Näide Setu murdest: *Eeläq üüse kuuldu sisaski laulu hellü*

On kasutatud ka muid liigitusi ja nimetusi, näiteks Mari Must räägib keskmurde kirderühmast nimetuse all Virumaa maamurrakud. Setu murrakurühma on vahel loetud eraldi murdeks.

Ka sõrulased peavad oma murret iseseisvaks: *koho sa lihad sedise lidrise teega, tule mo otsa peele, ma karguda sind perikse*. (Kuhu sa kiirustad nii porise teega, tule mu (ree) otsa peale, ma viin sind kohale.)

Eesti murded erinevad nii sõnavara, fonoloogia, morfoloogia kui lauseehituse poolest. Lõunaeesti murretes on varasem häälikuühend *pts ja *kti muutunud ts-iks, põhjaeesti murretes vastavalt ps-iks ja ks-iks. Põhjaeesti murretes kasutatakse te/de-mitmust, lõunaeesti murretes vokaalmitmust. Sisekohakäänete lõpud on murderühmades erinevad, nt seesütleva käände lõpuks on põhjaeesti murretes -s, lõunaeesti murretes -n, -hn või -h. Lõunaeesti murretes esineb eituspartikli minevikuvorm es. Võru murdes esineb vokaalharmoonia ja kasutatakse kõrisulghäälikut. Tartu murde erijooneks on tugevaastmeline vokaalmitmus. Kirderannikumurde eripära on sise- ja lõpukao puudumine paljudes vormides ning vältevahelduse (teise ja kolmanda välte eristuse) puudumine. Keskmurdes esinevad pikkade vokaalide asemel diftongid. Saarte murdes esineb õ asemel ö, läänemurdes kohati v asemel b.

Murdekeele näited

Näited kirjameeste korrastatud põhja ja lõuna kirjakeeltest:

Meie Isa palve aastast 1870.[6]

Tallinn – Rewal

Meie iza, kes sa oled taewas, pühitsetud sāgu sinu nimi, sinu rīk tulgu, sinu tahtmine sündigu kui taewas nenda kā mā peal; meie igapäewane leib anna meile täna-päew; ja anna andeks meile meie wõlad, kui ka meie andeks anname oma wõlglastele; ja ära sāda meid mitte kiuzatuze sisse, waid peasta meid ära kurjast; sest sinu päralt on rīk, ja wägi ja au igaweste. Amen.

Tartu – Dorpat

Meije Issa taiwan: pühhändetus sago sinno nimmi. Sinno rikkus tulgo. Sinnu tahtminne sündko, kui taiwan, nida ka ma pääl. Meije päewalikko leiba anna meile täämbä. Nink anna meile andis meija süda, nida kui ka meije andisanname ommille süüdleisille. Ning ärra saatko meid kiusatusse sisse; enge pästa meid ärra kurjast: Sest sinno perralt om rikkus, nink wäggi, nink auwustus iggawetsel ajal. Amen.

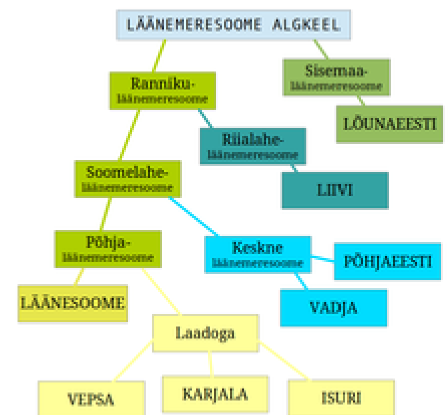
Võru – Werro

Meie ezä taiwah, pühendetüs sāgu sino nimi, sino rīk tulgu, sino tahtmine sündügu kui taiwah nīda kā mā päl; meie päiwälik leib anna meile tämbä; ja anna meile andis meie süüd, nīda kui kā meie andis anname omile südlaizile; ja ärä sāda meid kiuzatuze sisse, enge pästä meid ära kurjast; sest sino perält om rīk ja wägi ja auw igawetsel ajal. Amen.

Ajalugu

Pikemalt artiklis Eesti keele ajalugu

Eesti keel kujunes välja ligikaudu muinasaja lõpul kahe või kolme läänemeresoome hõimumurde lähenemise tulemusena. Teistest läänemeresoome algkeele murretest olid need arvatavasti eristuma hakanud ajaarvamise vahetuse paiku. Neile hõimumurretele vastavad eesti keele suured murderühmad – põhjaeesti ja lõunaeesti; vahel lisatakse eraldi kirderanniku murre või murderühm. Keeleajaloolaste arvates oli ühtse eesti keele kujunemise üheks ajendiks germaani ja ka balti keelte kasvav mõju.

Põhja- ja lõunaeesti murrete päritolu (Petri Kallio järgi)

Lõunaeesti kirjakeele kadu ja taassünd

Kuni eesti kirjakeele loomiseni oli lõunaeesti keelel märkimisväärne edumaa põhjaeesti keele ees. Näiteks tartumurdelise kirjakeele rajaja, Vigala, Tartu ja Sangaste kirikuõpetaja Joachim Rossihniuse (Rossiniuse) lõunaeestikeelsed katekismus, evangeeliumid ja epistlid ilmusid 1632. aastal, Põhja-Eesti vaimuliku Heinrich Stahli põhjaeestikeelsed kodu- ja käsiraamat ning eesti keele grammatika aga 1637. aastal. Adrian Virginiuse lõunaeesti keelde tõlgitud "Wastne Testament" nägi ilmavalgust 1686. aastal, kirikuõpetaja Johann Hornungi põhjaeestikeelne "Uus Testament" 1715. aastal (mis küll oli tõlgitud juba 1688. aastal). Tallinna (põhja) ja Tartu (lõuna) keeled olid võrdses seisus ka ilmaliku kirjanduse osas.

Põhja-Eesti keskosa murdel põhineva kirjakeele rajajaiks peetakse Stahli ja Hornungit, ent kindla võidu kindlustas sellele 1739. aastal põhjaeesti murdel (kesk- ja lääne-eestiliste sugemetega) põhinev Jüri kirikuõpetaja Anton Thor Helle piibli esimene tõlge. Seejärel suurenes ka tallinnakeelse vaimuliku ja ilmaliku kirjanduse levik.

19. sajandil tegelesid nii baltisaksa kui ka eesti päritolu literaadid enamasti põhjaeesti keele Tallinna murdel põhineva ühise kirjakeele arendamisega. Tartukeelsete trükiste osatähtsus langes sajandi jooksul 40%-lt selle alguses 5%-le sajandi lõpus.

Lõunaeesti keele lõpliku alistumise päevaks ja kohaks peetakse 30. maid 1908, kui toimus keelekorralduse koosolek ehk Tapa keelekonverentsi. Lõunaeesti keel tõrjuti seejärel nn kultuursest kõnepruugist ja trükist välja ning see jäi pikaks ajaks põlu alla. Võrukeelseid lapsi narriti koolides veel 1970. aastail.

21. sajandi alguseks on kodukeelena ja taastärkava kultuurkeelena jäänud püsima vaid võru (võro) keel (ligi 75 000 kõnelejat) ja kodukeelena setu (seto) keel (üle 12 000 kõneleja). Tartu ja mulgi keele valdamine on muutunud haruldaseks, kuid 2011. aasta rahvaloenduse andmetel oli siiski üle 9000 mulgi keele ja 4000

tartu keele oskaja.

Alates 1990. aastatest on peamiselt Võrumaalt pärit aktivistid, aga ka mitmed setud ja mulgid oma keele kaitseks välja astunud ja olnud seisukohal, et lõunaeesti murrete asemel tuleks kasutada mõistet lõunaeesti keel või vastavalt eraldi võru (võro), tartu (tarto), setu (seto) ja mulgi keel. On tehtud jõupingutusi lõunaeesti keelte säilitamiseks, arendamiseks ja tunnustamiseks piirkonnakeeltena. Võru, setu ja mulgi keele ja kultuuri kaitseks ja arendamiseks on loodud eraldi instituudid (Võru Instituut, Seto Instituut, Mulgi Kultuuri Instituut). Võru kirjakeeles[7] antakse välja ajalehte Uma Leht, ilukirjandust, sõnaraamatuid ja õpikuid ning toimib ka Vikipeedia võrukeelne versioon. Omakeelseid raamatuid ja läbinisti omakeelne ajaleht on ka setudel (ajaleht Setomaa) ja mulkidel (Üitsainus Mulgimaa).

Eesti kirjakeel

Pikemalt artiklis Eesti kirjakeel

Eesti kirjakeel on eesti keele normeeritud allkeel. Seda normeerib õigekeelsussõnaraamat (ÕS), mida Eesti valitsuse ülesandel koostab Eesti Keele Instituut.

Eesti Keele Kaitse Ühing on nimetanud reeglistatust kirjakeele tugevuse aluseks ja kutsutud üles rakendama meetmeid kirjakeele kaitsmiseks[8]. Samas on seda ka kritiseeritud ning näiteks Jaan Kaplinski on väitnud, et "ilusti, hästi saab rääkida keelt vaid siis, kui ei mõelda reeglitele, vaid räägitakse tõepoolest oma keelt, nii nagu tahetakse"[9].

Tiit Hennoste on välja toonud, et eesti keel on neti- ja kõnekeele tasemel mõlemad väga kirjakeelsed[10].

Sõnalaenud eesti keeles

- vene laenud eesti keeles
- alamsaksa laenud eesti keeles
- balti laenud eesti keeles
- soome laenud eesti keeles
- slaavi laenud eesti keeles
- saksa laenud eesti keeles
- rootsi laenud eesti keeles
- germaani laenud eesti keeles
- läti laenud eesti keeles
- indoeuroopa laenud eesti keeles
- indoiraani laenud eesti keeles

Vaata ka

- eesti keele grammatika
- eesti viipekeel
- väliseestlaste eesti keel
- eesti keele akadeemiline välisõpe
- Keelehooldekeskus
- Eesti Keele Sihtasutus

Viited

1. Kilgi, Annika. 2012. "Eesti keel maailma taustal." (http://www.estonica.org/et/%C3%9Chiskond/Eesti_keel/Eesti_keel_maailma_taustal/) Estonica: Entsüklopeedia Eestist. (vaadatud 5. jaanuaril 2016)
2. McWhorter, John H. 2007. *Language Interrupted*. Oxford: Oxford University Press.
3. http://w3techs.com/technologies/history_overview/content_language/ms/y
4. All Wikipedias ordered by number of articles (https://meta.wikimedia.org/wiki/List_of_Wikipedias#All_Wikipedias_ordered_by_number_of_articles)
5. Karl Pajusalu, Tiit Hennoste, Ellen Niit, Peeter Päll, Jüri Viikberg 2002. Eesti murded ja kohanimed. Tallinn, lk 57.
6. Das Gebet des Herrn in den Sprachen Russlands, Hermann Dalton, St. Petersburg, 1870.
7. Eesti Entsüklopeedia artikkel "Võru kirjakeel" (http://entsyklopeedia.ee/artikkel/v%C3%B5ru_kirjakeel)
8. Eesti kirjakeele olukorrast (http://www.epa.ee/client/default.asp?wa_id=468&wa_object_id=1&wa_id_key=)
9. "Sirp, Jaan Kaplinski: kuidas eesti keeles õige öelda on?" (http://kultuur.err.ee/v/arvamus/0b123898-fb59-48ed-abd3-3f907f7cb514)
10. "Hennoste: internet muudab keele funktsionaalsemaks" (http://kultuur.err.ee/v/varia/06640a85-06c3-4733-81c4-61a5d16b98b0) ERR kultuur, 22. märts 2014

Kirjandus

- Väike Entsüklopeedia, K./Ü. "Loodus", Tartu, 1937.
- Eesti Entsüklopeedia, Eesti keel, Tallinn, 2002.
- Raimo Raag. *Talurahva keelest riigikeeleks* (https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/34490/raag_talurahvakeelest.pdf). Atlex 2008. ISBN 978-9949-441-30-3
- Raimo Raag ja Jüri Valge (koostajad). *Sõida tasa üle silla*. EKSA 2018. ISBN 978-9949-604-62-3

Välislingid

- Keeleseadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/118032011001?leiaKehtiv) Riigi Teataja
- Eesti keele käsiraamat (http://www.eki.ee/books/ekkr/) EKI
- Arvi Tavast: Inglise keel polegi veel võitnud (http://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2002_1/OK_2002-1_06.pdf) 1. juuli 2002

Vikisõnastiku artikkel: **eesti keel**

Tsitaadid Vikitsitaatides: **Eesti keel**

- Virtuaalne ingliskeelne Eesti (http://www.eki.ee/keeletehnoloogia/tutvustus/kultleht.html)
- "Eesti keel ja meel" (http://www.panglosskool.eu/index.php?id=23) Arvutipõhine õppekursus eesti keele õppijatele. Õppekursus on üheksa keele põhjal: inglise, saksa, prantsuse, itaalia, vene, hollandi, kreeka, rumeenia ja ungari. Selle koostamist toetasid Euroopa Liit programmi Socrates (Lingua 2) raames ja EV Haridus- ja teadusministeerium. ISBN 9789985979457.
- Eesti keel maailmas: ETV 2004, ETV arhiivis
  - Eesti keel maailmas: 1 (http://arhiiv.err.ee/vaata/eesti-keel-maailmas-1)
  - Eesti keel maailmas: 2, see osa puudub ETV arhiivis
  - Eesti keel maailmas: 3 (http://arhiiv.err.ee/vaata/eesti-keel-maailmas-3)
  - Eesti keel maailmas: 4 (http://arhiiv.err.ee/vaata/eesti-keel-maailmas-4)

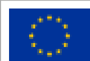
- Püramiidi tipus: Kõnetuvastus, ETV 2012 (http://arhiiv.err.ee/vaata/puramiidi-tipus-konetuvastus), ETV arhiiv
- Piret Kriivan. Keelesaade. Emakeeleõpetus Eestis (http://vikerraadio.err.ee/v/keelesaade/saated/d86ae693-4845-480c-80fc-2acf71db0b84/keelesaade-emakeeleopetus-eestis%E2%80%8B). 18.09.2016. Pedagoogikateadlane Katrin Kalamees-Ruubel eesti keele õpetamise tagasikäigust oma doktoritöö põhjal.
- Kalamees-Ruubel, Katrin (2014). Eesti keele ja kirjandusõpetuse roll eesti õppekeelega üldhariduskooli õppekavas 1917 - 2014. Ajaloolis-analüütiline käsitlus. (http://www.etera.ee/zoom/1943/view?page=3&p=separate&view=0,0,2067,2834) (Tallinna ülikool, sotsiaalteaduste dissertatsioonid). Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus.

Sõnastikud

- Eesti-inglise-eesti sõnastik (http://www.dukelupus.com/dict/)
- Eesti-vene-eesti sõnaraamat (http://www.eki.ee/dict/evs/)
- Keeleveebi sõnaraamatud (http://www.keeleveeb.ee/)
- EÜM – Eesti üldine märksõnastik (http://eum.nlib.ee./index.php)

Artiklid

- Tiit Hennoste: "Keelega on JOKK" (https://www.vikerkaar.ee/archives/13139) Vikerkaar, 10–11/2012
- Jaan Kaplinski: "Keel – rahva vaimu väljendaja või tõlkimise masin?" (https://www.sirp.ee/s1-artiklid/c9-sotsiaalia/2013-11-28-07-11-00/) Sirp, 28. november 2013
- Tiit Hennoste "kuule ma eemale nüüd" (https://kultuur.err.ee/295440/tiit-hennoste-netikeelest) ERR, 7.detsember 2013 (algselt Sirp, 5. detsember 2013)
- Valdur Mikita: "Eesti keele lummuse päev" (https://sirp.ee/s1-artiklid/c7-kirjandus/2014-03-13-15-23-32/) Sirp, 13. märts 2014

Euroopa Liidu ametlikud keeled

bulgaaria | eesti | hispaania | hollandi | horvaadi | iiri | inglise | itaalia | kreeka | leedu | läti | malta | poola | portugali | prantsuse | rootsi | rumeenia | saksa | slovaki | sloveeni | soome | taani | tšehhi | ungari

Allikas: Euroopa Liidu ametlik võrgukoht (https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-languages_et)

v · r (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Mall:Uurali_keeled&action=edit) **Uurali keeled ja murded**

ugri keeled	handi keel • mansi keel • ungari keel
permi keeled	komi keel (permikomi keel, jazva murre) • udmurdi keel (bessermani murre)
mari keeled	niidumari keel • mäemari keel (loodemari murre)
mordva keeled	ersa keel • mokša keel
saami keeled	Akkala saami keel † • Inari saami keel • Kemi saami keel † • Kildini saami keel • koltasaami keel • turjasaami keel • Lule saami keel • lõunasaami keel • Pite saami keel • põhjasaami keel • Ume saami keel
läänemeresoome keeled	eesti keel (mulgi keel, setu keel, tartu keel, võru keel) • isuri keel • karjala keel (livviko ehk Aunuse karjala keel, lüüdi keel) • liivi keel •

	soome keel (kveeni keel, meä keel) • vadja keel (kreevini keel) • vepsa keel
samojeedi keeled	neenetsi keel (tundraneenetsi keel • metsaneenetsi keel) • eenetsi keel • nganassaani keel • sölkupi keel • kamassi keel † • matori keel † (koibali keel †) • juratsi keel †
kindla klassifikatsioonita keeled	meštšera keel † • muromi keel † • merja keel † • tšuudi keel † •

v · r (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Mall:Eesti_artiklid&action=edit) **Eesti võtmeartiklid**

Ajalugu	Esiajalugu · Liivimaa ristisõda · Taani aeg · Maarjamaa · Liivimaa ordu · Baltisakslased · Liivi sõda · Liivimaa hertsogkond · Rootsi aeg · Põhjasõda · Eestimaa kubermang · Liivimaa kubermang · Ärkamisaeg · Iseseisvusdeklaratsioon · Vabadussõda · Vabadussõjalased · Vaikiv ajastu · Teine maailmasõda · Metsavennad · Eesti NSV · Vabariigi Valitsus eksiilis · Laulev revolutsioon · Suveräänsusdeklaratsioon	
Geograafia	Asulad · Jõed · Järved · Kaitsealad · Kliima · Saared · Äärmuspunktid	
Elustik	Fauna · Floora · Imetajad · Kalad · Linnud · Puud · Põõsad · Samblad · Samblikud	
Poliitika	Erakonnad · Haldusjaotus (maakonnad · linnad · vallad) · Inimõigused · Kaitsejõud (Kaitsevägi) · Kohtusüsteem (Riigikohus) · Peaminister · President · Põhiseadus · Riigikogu · Valimised · Valitsus · Välispoliitika · Õiguskaitseorganid	
Majandus	Börs · Keskpank · Energeetika · Maksusüsteem · Põlevkivitööstus · Põllumajandus · Transport · Turism	
Ühiskond ja kultuur	Ajakirjandus · Arhitektuur · Eesti keel · Eestlased · Filmikunst · Haridus · Internet · Kirjandus · Kunst · Kuritegevus · Köök · Meedia · Muusika · Mütoloogia · Raadio · Rahvaluule · Rahvastik · Rahvusrühmad · Religioon · Riigipühad · Sport · Sümbolid (hümn · lipp · vapp) · Teater · Televisioon · Tervishoid · Õigussüsteem	